

Kuba-Venezuela 10 års samarbete

Till ömsesidig nytta

Eva Björklund

När Hugo Chavez vann presidentvalet 1997, fanns redan etablerade kontakter mellan hans rörelse och Kuba. De utvecklades snabbt på många områden. De insatta kunde se hur Venezuela slog in på den väg Kuba öppnat drygt 20 år tidigare med folkliga rådslag om en ny grundlag för deltagande demokrati, följda av folkomröstning.

Den 30 oktober 2000 slöts ett 10-årigt samarbetsavtal. Kuba införlivades i det avtal om oljeförsäljning under marknadspriser som Chavez slutit med övriga karibiska önationer. 53 000 fat olja om dagen innebar en stor lättnad för det oljeblockerade Kuba.

Washington och reaktionen började smida sina kupplaner. Den 11 april 2002 intog militära styrkor presidentpalatset och förde bort Chávez. Han tilläts ringa ett samtal till sin dotter, och bedyrade då att han inte avgått, som medierna och USA-regimen basunerade ut. Hon ringde till Fidel Castro som klockan 4 på morgonen kallade in utländska korrespondenter på Kuba att lyssna till hennes vittnesmål. CNN sände vidare (faktiskt, inte så enkelspårigt ännu) och nyheten spreds i Venezuela. De Chaveztrogna militärerna hörde och folket hörde och resultatet är känt: USA och inhemska makteliten lyckades inte bli av med Chavez. Men de gav inte upp, sedan kom sabotaget av oljeindustrin och ekonomin slogs i spillror. Missnöje och apati spred sig och det verkade inte alls säkert att regeringen skulle överleva.

Kubanska missionerna vände läget

De sociala program missioner - som började 2003 med de tusentals läkare, tandläkare, sköterskor vände läget och möjliggjorde en massiv utbyggnad av gratis hälsovård i de kåkstäder och slumområden där det fattiga folkflertalet bodde. Kuba försåg också Venezuela med vacciner och behandling av hjärtsjukdomar, blodbrist, astma HIV/AIDS och började utbilda venezolanska läkare. Alfabetisering drogs igång med det kubanska programmet "Jag kan visst", och ingenjörer och agronomer hjälpte till att modernisera sockerindustrin och dra igång ekologiskt jordbruk.

I den folkomröstning som oppositionen drev fram 2004 vann Chavez flertalets förtroende. Och i december lade Kuba och Venezuela grunden till det "Bolivarianska Alternativet för Vårt Amerika" – ALBA (se artikel sid 6).

Chavez firade 10-årsdagen av det första avtalet med Kuba med besök i Havanna. I en intervju i kubansk TV sa han att ALBA-integrationen "är utan motstycke i Latinamerika och i världen." Och att "samarbetet med Kuba har hjälpt vår oljeberoende nation att få fart på sin länge försummade jordbrukssektor, diversifiera industrin och att stärka olika sociala program för att bekämpa fattigdomen. Det kubanska folket har givit ett stort bidrag till den Bolivarianska revolutionen". Fattigdom, barnadödlighet, fealnäring och ekonomisk ojämlikhet har minskats påtagligt och antalet elever hela vägen upp till universitetsnivå har ökat starkt.

I samband med Havannas Internationella handelsmessa FIHAV 2010 förnyade Kuba och Venezuela sitt samarbetsavtal. Kubas utrikeshandelsminister konstaterade att Venezuela har blivit Kubas främsta handelspartner med ett utbyte på i snitt motsvarande 30 miljarder kronor per år. Venezuela säljer olja, kemiska produkter, metall och produkter från mekanisk industri och har bidragit till upprustningen av det stora oljeraffineriet i Cienfuegos. Kuba säljer läkemedel, medicinsk utrustning och professionella tjänster. Kubanska specialister är nyckelpersoner för utbildning på högskolenivå och när det gäller de sociala programmen inom utbildning, hälsa, kultur och idrott.